

Situatie Klein Kasteeltje

Verslag opgesteld door Startpunt en het Beschermingsteam van Vluchtelingenwerk Vlaanderen.
Periode: 19/10/2021 tot en met 22/10/2021

SAMENVATTING

De opvangcrisis is deze week volledig ontspoord, wat zich het meest direct laat voelen aan het aanmeldcentrum 'Klein Kasteeltje'. Dagelijks werd aan tussen de 60 en de 150 asielzoekers de toegang tot het aanmeldcentrum geweigerd. Mannen, zonder een onmiddellijk zichtbaar kwetsbaar profiel, zijn de grootste slachtoffers, aangezien er voor hen ook in de daklozenopvang geen plaats is.

SITUATIESCHETS

Op 16 september uitte Vluchtelingenwerk Vlaanderen haar bezorgdheid over de situatie waarin asielzoekers zich in Klein Kasteeltje bevonden. Als gevolg van de hoge druk op het opvangnetwerk in België was er een wijziging in de werking van het Aanmeldcentrum, wat een directe negatieve impact had op de mogelijkheid om asiel aan te vragen. Sindsdien heeft ons Startpunt-team de situatie op de voet gevolgd en een langzame, maar geleidelijke, verbetering van de situatie vastgesteld tot afgelopen 18 oktober, toen de situatie drastisch veranderde.

De belangrijkste richtlijn die het Aanmeldcentrum tijdens de laatste periode hanteerde was dat ze alleen asielaafspraken zouden uitdelen aan mensen die om 8.30 uur aanwezig waren (behalve voor specifieke kwetsbare gevallen).

Op 18 oktober staakten de medewerkers van Fedasil om hun arbeidsomstandigheden en de kritieke situatie in het Aanmeldcentrum aan te klagen. Het centrum, waar asielzoekers verblijven, voor ze doorstromen naar het reguliere opvangnetwerk, zit overvol.

Sinds die dag is het aantal mensen dat wordt binnen gelaten in het Klein Kasteeltje om een asielaanvraag in te dienen op een zeer verontrustende manier gedaald.

- Op dinsdag 19 oktober kregen **60 asielzoekers** die om 8.30 uur aanwezig waren, geen afspraak.
- Op woensdag 20 oktober kregen alleen gezinnen en asielzoekers met een visueel kwetsbaar profiel een afspraak, wat betekent dat **150 mannen** voor een gesloten poort stonden.

- Op donderdag 21 oktober waren er ongeveer 120 mannen aanwezig, van wie er slechts een 50-tal toegang kregen. **70 mannen** hadden dus geen toegang. Diezelfde dag was ook het Fedasil Infopunt, waar geregistreerde asielzoekers terecht kunnen met vragen over hun situatie in België, voor het eerst vanaf 9.30 uur gesloten voor het publiek, terwijl dit normaal tot 12.30 uur open blijft. Wel was er vanaf donderdag een team van Fedasil aanwezig buiten de poorten van het centrum om te duiden waarom mensen geen toegang kregen.
- Op vrijdag 22 oktober waren 140 asielzoekers aanwezig. **60 mannen** hadden geen toegang tot het aanmeldcentrum.

Veel van de asielzoekers die geen afspraak krijgen, kunnen nergens slapen en wachten al sinds maandag de 18e op een afspraak aan het Klein Kasteeltje. Hun persoonlijke situatie verslechtert met de dagen; de meesten van hen moeten noodgedwongen op straat slapen. Sommigen doen dit al sinds het weekend. De laatste dagen sliepen sommigen van hen voor de poort van Klein Kasteeltje.

In een poging om hen te helpen verwijzen de Fedasil-medewerkers hen door naar het Croix Rouge dagcentrum 'PSA'. Dit centrum biedt geen nachtopvang aan, maar wel ondersteuning overdag. Ook krijgen zij een telefoonnummer van de daklozencentra van het Brusselse 'Samusocial'. Samusocial geeft jammer genoeg ook geen beschikbare plaatsen te hebben voor alleenstaande mannen.

AANDACHTSPUNTEN:

- Ondanks de goedkeuring van het budget om nieuwe opvangplaatsen te creëren, verloopt de uitvoering traag en beantwoordt ze niet aan de reële behoeften ter plaatse. Hierdoor is de druk op het Aanmeldcentrum toegenomen en is de mogelijkheid van de werknemers om nieuwe verzoeken om internationale bescherming te registreren, aanzienlijk aangetast.

- De overcapaciteit in het Klein Kasteeltje heeft gevolgen voor de kwaliteit van de dienstverlening (maatschappelijk werkers, vertalers, artsen...) en het vermogen om de nodige middelen ter beschikking te stellen om het welzijn van kwetsbare profielen (LGBTQIA+ personen, alleenstaande vrouwen, kinderen...) te garanderen.

- De overcapaciteit van Klein Kasteeltje heeft ook andere specifieke gevolgen:

- Alleenstaande mannen worden automatisch beschouwd als niet-kwetsbare profielen.
- De onmogelijkheid om asiel aan te vragen brengt mensen die pas in België zijn aangekomen en geen sociaal netwerk hebben in een situatie van extreme bestaansonzekerheid, hierbij worden ook hun grondrechten geschonden.
- De onmogelijkheid om asiel aan te vragen brengt latere aanvragers in een situatie van extreme kwetsbaarheid ten opzichte van de veiligheidsautoriteiten.
- De mensen krijgen niet de kans om hun specifieke situatie en bekommernissen uit te leggen.
- De medewerkers van Fedasil worden geconfronteerd met onrealistische werkverwachtingen en moeten verantwoordelijkheden opnemen die geen deel uitmaken van hun job (meer bepaald de bewakers).

- Het personeel van het Klein Kasteeltje is radeloos. Ze doen wat ze kunnen om mensen te informeren, maar ze kunnen hen op dit moment geen oplossingen voor de nacht aanreiken. Het lijkt voor een aantal onder hen de opvangcrisis te veel.

- Deze situatie leidt ertoe dat de verantwoordelijkheden van de overheid worden uitbesteed aan ngo's zoals Vluchtelingenwerk Vlaanderen, Plateforme Citoyenne de Soutien aux Réfugiés, Croix Rouge of Samusocial.

GETUIGENISSEN

(De namen zijn om privacy-redenen niet echt, de getuigenissen wel)

"Ik ben zeven maanden zwanger. Ik ben op maandag gekomen om asiel aan te vragen maar ze deden de deuren niet open. Ik vond een slaappleats die nacht maar ik voelde me niet veilig dus kwam ik hier vroeg in de ochtend terug. Mijn buik doet pijn en ik kan mijn baby niet voelen. Ik ben heel bang dat er iets is misgegaan. Ik heb hen gezegd dat ik pijn heb, maar ze zeiden dat ze me pas om 11:30 kunnen binnenlaten. Ik ben erg bang en erg nat." Jamila

"Ze geven ons een papier in een taal die we niet verstaan en als we het nummer bellen nemen ze niet op, wat is hier de bedoeling van? Ze willen ons valse hoop geven, maar ze weten dat we toch op straat zullen slapen". Sebastien

"Samusocial heeft geen plaats voor ons. Dit is al de derde nacht dat we op straat slapen. Gisteren vonden we een park maar de politie schopte ons eruit en we hebben de hele nacht wakker gelegen. We zijn uitgeput en hebben gewoon rust nodig". Amani en Assim

"Ik wil gewoon mijn procedure kunnen starten om bescherming te krijgen en een waardig leven te kunnen leiden in dit land. Vandaag zal ik voor de deur slapen, ik wil alles doen om toegang te verkrijgen." Abdul

"Ik ken mijn rechten en ik weet dat ze geschonden worden. Dit kan niet gebeuren in een land dat predikt dat het de mensenrechten respecteert. We worden behandeld alsof we geen mensen zijn". Salah

"Er was een man met een ernstige medische situatie. Hij had meerdere medische rapporten van 3 jaar geleden tot 6 dagen geleden. Hij wachtte op een beslissing over de ontvankelijkheid van zijn verzoek en had geen verblijfplaats. Ze weigerden hem binnen te laten in het Fedasil Infopunt omdat ze zijn dossier bekeken hadden en het er niet op leek dat hij medische kwetsbaarheden had. We zeiden dat hij alle documenten bij zich had en dat hij ze binnen kon laten zien. Toch zeiden ze nee." Lid van Startpunt

"Ik heb vandaag onder een boom geslapen en om 5 uur 's ochtends was ik aanwezig bij het Klein Kasteeltje om er vervolgens achter te komen dat ik geen afspraak zou krijgen. Ik heb geen onderdak, het is koud, het regent, en ik voel me ellendig". Fardin

"Ik probeer al sinds maandag asiel aan te vragen, en dat is zo frustrerend. Mijn oom heeft tenminste contact kunnen opnemen met een man die hij kent, en ik zal in zijn huis kunnen slapen. Hopelijk krijg ik morgen een afspraak". Amir